

1. SEIRE ALAMPROGRAMMI PEALKIRI

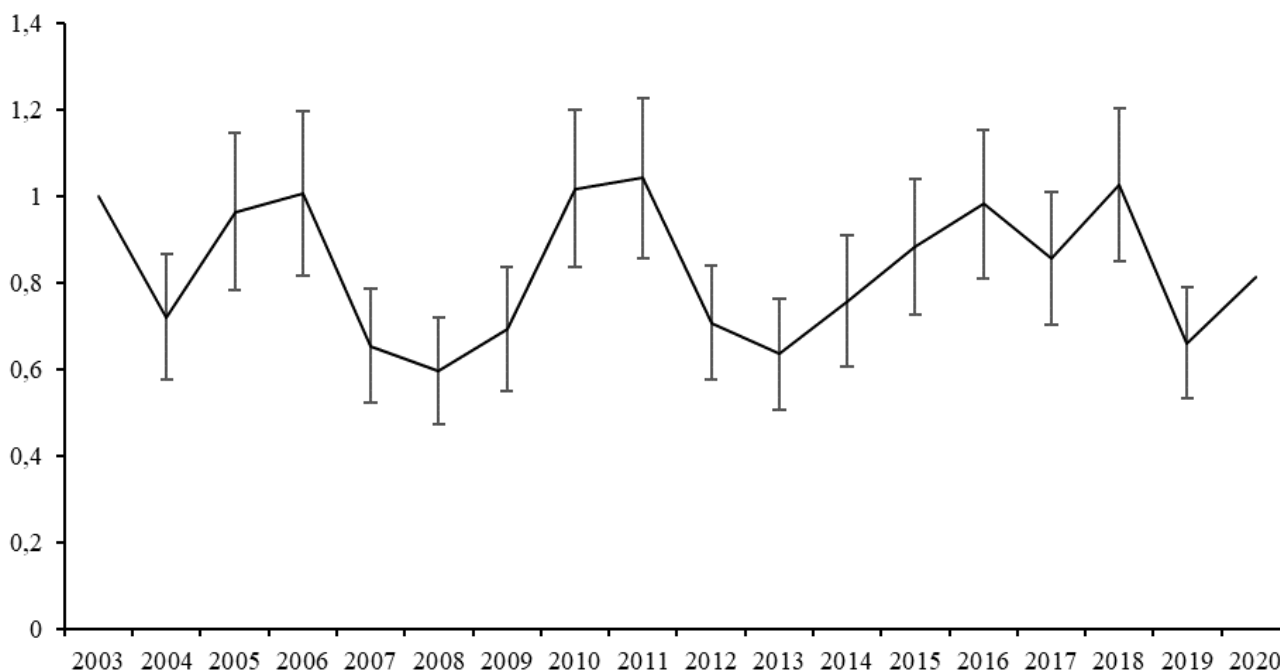
Ööliblikate kooslused

2. VASTUTAV TÄITJA

Erki Õunap

3. SUUNDUMUS

Ööliblikate üldist arvukust iseloomustav indeks on kogu seireperioodi (2003-2020) lõikes stabiilne (joonis 1). Seega võib kogutud andmestiku põhjal öelda, et ööliblikate arvukuses pole kogu selle aja jooksul märgatavaid muutusi toimunud.

Joonis 1. Ööliblikate üldist arvukust kajastava indeksi varieerumine aastail 2003-2020. *Error bar*'id joonisel tähistavad standardviga.

Samas on selgelt jälgitav alles viimase paarikümne aasta jooksul Eestist esmakordselt leitud lõunapoolse levikuga liikide lisandumine seirealadele ning neist osa puhul ka arvukuse järjepidev tõus. Eestis oma areaali lõunapiiril olevaid liike on seni sattunud seireprogrammi valguspüünistesse vaid üksikisenditena, mistõttu pole nende arvukuses selged trendid jälgitavad.

4. ANALÜÜS

Ööliblikate hulk valguspüünistes sõltub kõige rohkem öistest temperatuuridest liblikate lennuajal. Mida jahedamad ööd, seda vähem liblikaid ja vastupidi. 2020. aasta varakevadel olid ööd võrdlemisi soojad, mistõttu leidis sel ajal lendavaid liike püükides üsna arvukalt. Maikuu ning juuli alguses pikalt jahedate ööde tõttu oli neil perioodidel ööliblikaid püünistes võrdlemisi vähe. Vaatamata mainitud ebasoodsatele tingimustele teatud osal hooajast leiti tänavu seirepüünistest rohkem ööliblikaliike (617) kui ühelgi varasemal aastal. Keskmise isendite arv püünise kohta oli samas kogu programmi kontekstis üsna tavapärane. Ka bivoltinsete liikide arv (126) ning osakaal kõigist tabatud liikidest (20%) viitab, et möödunud hooaeg oli üsna keskmine.

Eesti oludes pigem soojalembeste lõunapoolse levikuga liikide lisandumine meie liblikafaunale on kliimamuutuste kontekstis ootuspärane. Enamik meie faunale viimaste kümnendite jooksul lisandunud ööliblikatest on Kesk-Euroopas tavalised avamaa- ja metsaliigid, mis on seal palju aastaid eksisteerinud kõrvuti ka meil juba ammu esinevate liikidega. Seetõttu pole ette näha, et uute ööliblikaliikide lisandumine võiks Eestis juba välja kujunenud koosluste tasakaalu paigast lüüa.

5. JÄRELDUSED

Kuna ööliblikate arv ja liigirikkus seirepüükides ei näita selgeid tõusu- ega langustrende, võib olukorda pidada rahuldavaks. Edaspidi on tõenäoliselt oodata liigirikkuse aeglast kasvu üha uute lõuna poolt Eesti alale levinud liikide arvel.

6. HINNANG

	Eesti ööliblikate seisund on hea – üleriigilisi negatiivseid trende ei ole tähendatud.
	Üha uute lõunapoolsema levikuga liikide püsipopulatsioonide tekkimine Eestisse on kliimamuutuste kontekstis paratamatu.
	Eestis oma areaali lõunapiiril olevaid liike satub püükidesse harva ja vaid üksikute isenditena. Osa Eestis juba kaua püsivalt esinenud ööliblikatest on taandumas.

7. SOOVITUSED SEIRE PAREMAKS KORRALDAMISEKS

2018. aastal vastavalt IUCN standarditele läbi viidud ööliblikate ohustatuse hindamine näitas selgelt seireprogrammi vajalikkust, kuivõrd seireandmeteta poleks kindlasti olnud võimalik saada samaväärset tulemust. Seirevõrgustiku laiendamine 2019. aastal annab tulevikus toimuvatele ööliblikate ohustatuse hindamistele veel parema lähtepositsiooni, kuna ühelt poolt suureneb nende liikide arv, mille kohta laekub hindamiseks piisaval hulgal leiuandmeid, teisalt aga paraneb ka kõigi hinnangute usaldusväärsus. Edaspidi tuleb kindlasti jätkata ööliblikate seirega vähemalt samas mahus kui 2019. ja 2020. aastal.